

Innspill til Forslag til endringer i gjeldsordningsloven og livsoppholdsforskriften fra NAV Falkenberg og Lerkendal i Trondheim.

Pkt. 4 Vilkår for gjeldsordning

Vi er enige i at det kan sees på andelen av nystiftet gjeld innenfor støtende prinsippet. Vi mener samtidig at det bør inngå i støtendevurderingen da en må kunne se konsekvensene av de valgene en har tatt. I mange tilfeller er gjelden et resultat av et overforbruk, selv om noen tilfeller er utenfor skyldners kontroll, men da opplever vi at både kreditorer og Namsmannen er åpne for å se på alternative løsninger i de tilfellene det gjelder. Ved spilleavhengighet er det viktig å kunne være i gang med behandling for å sikre at skyldner ikke kommer tilbake i spillemønster når løsning er på plass.

Pkt. 5 Forlag om å oppheve kravet om at NAV kontoret skal bistå ved egenforsøk

Vi kan ikke si oss enige i punktet om at egenforsøket sjeldent fører fram, eller ikke er hensiktsmessig. Vi mener at det må også vurderes i hvilken grad egenforsøket styrker skyldner i å ta kontroll over egen gjeld og økonomi. Ved at NAV bistår skylder med å skaffe oversikt over gjelden, samt vurdere sammen med de hva som er beste løsning, fører dette til at skyldner sin rolle og kontroll over gjelden blir større. Vi forsøker aldri egenforsøk der vi anser at det ikke vil føre frem, da skriver vi vår vurdering i oversendelse til Namsmannen med anbefaling om offentlig gjeldsordning. Vi mener at å la skyldner bistå i egen sak ved å skaffe oversikt, betjene gjeld etter evne og et egenforsøk der det er aktuelt bidrar til at skyldner har bedre sjanse for å lykkes i en offentlig gjeldsordning da de vil ha et eierforhold til gjelden, kontra at Namsmannen gjør jobben for skyldner, for så at skyldner må følge opp betjeningen.

Pkt. 7 Gjeldsordning mer enn en gang

Vi mener at departementets alternativ til forslag 1 er bedre da dette åpner for mer lik praksis over hele landet, og at i mange tilfeller er det forhold som ligger til grunn for åpning av en ny gjeldsordning som vi oppfatter, blir vurdert vel strengt av tingretten.

Pkt. 9 Styrket veiledning og oppfølging av gjeldsordningsskyldnere.

Vi har ett tett samarbeid med Namsmannen i Trøndelag og får oversendt saker der skyldner ønsker oppfølging av sitt lokale NAV kontor. Dette er ofte i saker der de fikk bistand av oss for å søke offentlig gjeldsordning. Det vi ser at det er en klar overvekt av disse som ikke møter til samtaler med oss, i en tjeneste de selv har bedt om. Det vi da ser på som svært bekymringsverdig ved lovendringen er, hvor mange vil da møte til slike samtaler med oss når vi da i tillegg blir en fremmed for vedkommende. For det er i realiteten det vi vil bli, når vi ikke møter skyldner før en offentlig gjeldsordning er på plass, som forslaget deres til sletting av egenforsøket vil medføre i praksis. Vi mener derfor at en slik ordning vil kunne medføre at enda flere ikke klarer å overholde gjeldsordningen.

Pkt. 10 Livsopphold og utbetaling til kreditorene

I underpunkt 10.4 har departementet bedt om innspill til ulike punkt. For ordens skyld vil vi svare konkret på hvert punkt.

1. Ja, egen ungdomssats bør innføres.
2. Ja, det bør åpnes for at skyldner skal kunne spare utenom livsoppholdssatsen dersom pengene spares på egen konto Namsmannen kontrollerer, og at oppspart beløp fordeles på kreditorene ved endt ordning dersom det ikke har oppstått behov for å bruke de oppsparte midlene til de utgiftene det er ment til.
3. Nei, det bør ikke være individuelle satser. Vår er faring er at både kreditorer og Namsmannen tilgodeser ekstra utgifter til medisin, transport etc. der dette er nødvendig.
4. Nei, vi mener det ikke er behov for å dele opp livsoppholdssatsen. Dette gjøres individuelt i de tilfellene skyldner har behov for det i rådgivningen.
5. Nei, ref pkt 3.
6. Vi mener at halv skatt i desember bør beholdes av skyldner da jul medfører utgifter det er vanskeligere å unngå enn det er å tilpasse ferieplaner ut fra økonomi.

Pkt. 12 Innbetaling av dividende, betalingsplaner mv.

Her mener vi at dialog mellom Namsmannen skyldner er viktig. For de fleste er en dynamisk betalingsplan det som blir mest riktig da livet forandres. Å stramme inn vil gjøre hverdagsøkonomien til de med varierende inntekt vanskelig.

Pkt. 13 Skyldnere med næringsgjeld

Her er vår erfaring at de fleste selvstendig næringsdrivende havner i gjeldsproblematikk på grunn av at de ikke betaler skatt eller moms knyttet til næringen, og det er som oftest store offentlig krav knyttet til driften. At de da skal ha grunnlag for å ha kortere gjeldsordningsperiode enn en annen privatperson for å starte opp drift igjen vil virke svært støtende. Det er ytterst få yrker hvor en ikke kan arbeide for andre, men må drive selv.

Pkt. 14 Gjeldsordningens lengde

I forhold til hovedregel rundt gjeldsordningens lengde synes vi at departementets forslag nummer 1 er en endring vi kan stå bak: *“Gjeldsordningsperioden skal normalt være fem år. Det skal imidlertid bli lettere å fastsette en kortere gjeldsordningsperiode, av sosiale hensyn.”*

Pkt. 15 Oppgjør ved engangsbeløp

Her forstår vi ikke hvor departementet vil i forhold til å legge lovgrunnlag for akkordforslag. Et akkordforslag er en utenrettslig løsning istedenfor en offentlig gjeldsordning. Dette er noe en gjeldsrådgiver kan bistå skyldner med å oppnå, eller at skyldner kan forhandle med kreditorene på egen hånd. Å ta dette inn i gjeldsordningsloven på denne måten sees som unødvendig fra vår side.

Pkt. 16 En enklere og mer effektiv behandling av endringssaker

I underpunkt 16.7.1 har departementet bedt om innspill til ulike punkt. For ordens skyld vil vi svare konkret på hvert punkt. Vi stiller oss bak samtlige punkter, og er enige i at Namsmannen skal kunne forenkle prosessen og innvilge betalingsutsettelse for kortere perioder.

Pkt. 17 Tilsidesettelse av gjeldsordning("etterperioden")

Vi stiller oss bak forslag nummer 1: *"Regelen om etterperiode tas helt ut av loven"*

Pkt 18 Økonomiske og administrative konsekvenser

Pkt. 18.4 Nav Kontoret

Som vi har skrevet under tidligere punkter er vi sterkt uenige i at egenforsøket skal fjernes fra NAV. Vi mener dette bidrar til løsninger utenom offentlig gjeldsordninger for mange, og for de som sendes videre er det en viktig forberedelse til en gjeldsordning for skyldner å ta kontroll på gjelden sin og gjennomføre betalinger. Vi sender ikke ut forslag der vi ser det ikke er muligheter for en løsning, de videresender vi raskt til Namsmannen. Videre mener vi å tro at skyldnere som opplever å stå i en gjeldsordning og ikke å få det til vil ha veldig høy terskel for å komme i kontakt med NAV kontoret etter en gjeldsordning er startet. Gjeldsrådgiver er da en ukjent person som skal settes inn i økonomien, mot å ha vært en støttespiller for skyldner fra før gjeldsordningen kom på plass. Med tanke på at gjeld er så skambelagt som det er, mener vi at dette er en urealistisk tanke fra departementet.